

Ομήρ. Στάσιον. 338/1914.

ΕΦΗΜΕΡΙΣ

ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

ΑΠΟΜΑΧΟΣ.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

ΦΥΛ. ΚΣ' ΑΘΗΝΗΣ 1^η Ιανουαρίου 1861. ΑΡΙΘ. 26.

Συνέχεια περί τῶν στρατιωτικῶν παραγγελμάτων, ὑπὸ τοῦ
συνταγματάρχου Κ. Γ. Καρατζᾶ. (α)

Νομίζων, φαίνεται, ὁ Κ. λοχαγὸς ὅτι τὰ παραγγέλματα τῶν
ἀσκήσεων τῶν μικροτέρων τμημάτων εἶναι ἄσχετα πρὸς τὰ τῶν
ἀσκήσεων τῶν μεγαλητέρων, οἷον τὰ τοῦ οὐλαμοῦ πρὸς τὰ τοῦ
λόχου, τὰ τοῦ λόχου πρὸς τὰ τοῦ τάγματος, τούτου πρὸς τὰ
τῶν πολλῶν ταγμάτων ἠνωμένων, ἐνόμισε παράλογα τὰ παραγ-
γέλματα Πῦρ οὐλαμοῦ, Πῦρ λόχου καὶ Πῦρ τάγματος, ἅτινα, ἐν ᾧ
σημαίνουν ὅτι ἕκαστος οὐλαμὸς, ἕκαστος λόχος, ἕκαστον τάγμα
ὀφείλουσι νὰ πυροβολήσωσι κατὰ σειράν τινα καὶ ταυτόχρονως,
ἐκφωνοῦνται πρὸς ἓνα οὐλαμὸν, ἓνα λόχον, ἓν τάγμα· ἵνα δὲ ὡσιν
ἔλλογα κατὰ τὴν ιδέαν του ταύτην, ἔγραψεν αὐτὰ ὡς ἐξ ἧς· Πῦρ
οὐλαμέ! Πῦρ λόχε! Πῦρ τάγμα! Πρὸς ἀπόδειξιν δὲ ὅτι οὕτω γρα-
φόμενα εἶναι καὶ εὐσύντακτα, προσέθηκε τάδε «ἦτοι σύ, ὦ οὐλαμέ,
ἄφες ἢ ἐξαπόστειλον πῦρ· καθὼς, λόγου χάριν λέγομεν συνήθως
διὰ τὸ σύντομον, Γεώργιε, ἄρτον, τοῦτ' ἔστι Γεώργιε, δὸς μοι
ἄρτον.» Ἐν δὲ τῷ σχολείῳ τοῦ τάγματος καὶ ἐν τῷ τῶν μετακι-
νήσεων καὶ μετασχηματισμῶν πρὸς μάχην (évolution de ligne),

(α) Ἐνεκα τῆς ἐπισήμου ὕλης ἐβράδυνε μέχρι τοῦδε ἡ δημοσίευσίς τοῦ ἄρ-
θρου τούτου.

ἔνθα γίνεται ἄσκησις πολλῶν λόχων καὶ πολλῶν ταγμάτων, ἔγραψε Πῦρ κατὰ λόχον καὶ Πῦρ κατὰ τάγμα. Συνέταξεν ἄρα ἀνομοίως τὰ αὐτὰ παραγγέλματα, διότι ἡ ἄσκησις τῶν μικρῶν ταγμάτων γίνεται μᾶλλον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνώσεως τῶν μετ' ἄλλων, καὶ σχηματισμὸν δυνάμεως μαχίμου. Ὁ οὐλαμὸς δὲν ἀσκεῖται ἵνα πολεμήσῃ μεμονωμένος, οὔτε ὁ λόχος, ἀλλὰ ἠνωμένοι μετ' ἄλλων πολλῶν· τὸ δὲ τάγμα καὶ μεμονωμένον καὶ ἠνωμένον. Τὰ παραγγέλματα ὅθεν τούτων εἰσὶ τοιαῦτα οἷα δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ἄνευ παραμικρᾶς ἀλλοιώσεως εἰς τὰς ἀσκήσεις τῶν μετ' ἄλλων ὁμοίων τμημάτων ἀπαρτιζόντων οὕτω δύνανται μάχιστον. Ἐνεκα τούτου τὰ παραγγέλματα Πῦρ οὐλαμοῦ, Πῦρ λόχου καὶ Πῦρ τάγματος, καὶ τοὶ ἐκφωνούμενα πρὸς ἕνα οὐλαμὸν, ἕνα λόχον ἢ ἕνα τάγμα, ἐπειδὴ θέλουσι χρησιμεύσει διὰ τὴν ἐνωσίν τῶν μετ' ἄλλων, δὲν εἶναι παράλογα, ὡς τὰ ὑπέλαβεν ὁ Κ. λοχαγός.

Μὴ παρατηρήσας τὴν τοιαύτην τῶν παραγγελεμάτων σχέσιν, ὑπέπεσεν εἰς ἕτερα λάθη μεγαλύτερα· διότι, νομίσας περιττὸν ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ τάγματος τὸ μετὰ τὸ Πῦρ τάγματος δευτέρον παράγγελμα, ἀφῆρσαν αὐτὸ, ὡς καὶ ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ στρατιώτου τὸ οὐλαμὸς, καὶ ἔγραψε 1) Πῦρ τάγμα· 2) καὶ 3) Ἐτοιμὸς ἴπλον, 4) Ἐπὶ σκοπὸν κτλ. ἀντὶ τῶν ἐν τε τῷ ἑλληνικῷ καὶ τῷ γαλλικῷ κανονισμῷ παραγγελεμάτων· 1) Πῦρ τάγματος, 2) Τάγμα, 3) Ἄρμ., 4) Σκοπὸς κτλ. 1) Feue de bataillon, 2) Bataillon, 3) Arme, 4) Joue κτλ. Ἐνῶ ἐν τῷ σχολείῳ τῶν ἀσκήσεων πολλῶν ταγμάτων ἠνωμένων, μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τῶν γενικῶν παραγγελεμάτων 1) Πῦρ τάγματος, 2) Ἀρχίσατε πῦρ, ἐπαναλαμβάνομένων ὑπὸ τῶν διοικητικῶν τῶν ταγμάτων, ἕκαστος τούτων ὀφείλει νὰ ἐκφωνήσῃ τὰ ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ τάγματος ὄρισμένα εἰς ἐκτέλεσιν τοῦ εἶδους τούτου τῶν πυρῶν παραγγέλματα, ἐν οἷς ὑπάρχει τὸ παράγγελμα Τάγμα, ἀναγκαϊότατον ὅπως ἐκφωνῆται πρὸ τῶν παραγγελεμάτων Ἄρμ. κτλ. πρὸς ἕκαστον τάγμα ὑπὸ τοῦ ἀμέσου διοικητοῦ του, ἵνα προσέξωσι ταῦτα μετὰ τὴν

ἐκφώνησιν τῶν γενικῶν παραγγελεμάτων εἰς τὴν ἰδιαιτέραν τῶν ἐκτελεστικῶν ἐκφώνησιν. Ἐὰν λοιπὸν φαίνεται περιττὸν ἐν τῷ σχολείῳ τοῦ τάγματος τὸ δευτέρον παράγγελμα, γίνεται καταφανὴς ἡ ἀνάγκη αὐτοῦ ἐν τῇ ἐνώσει πολλῶν ταγμάτων· ἀλλὰ καὶ ἄνευ τούτου εἶναι ἀναγκαϊότατον καὶ ἐν αὐτῷ τῷ σχολείῳ τοῦ τάγματος διὰ τὴν συνέχειαν τοῦ πυρός, οἷον 1) Τάγμα, 2) Σκοπὸς, 3) Πῦρ, 4) Γεμίσατε, διότι πάντοτε πρὸ ἐνὸς ἐκτελεστικοῦ παραγγελεματος εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἐκφώνησις ἐνὸς προειδοποιητικοῦ, ἔτι δὲ μᾶλλον πρὸ τοῦ Σκοπός, ὅπως ὦσιν ἔτοιμοι ἅπαντες νὰ ἐνεργήσωσιν ἄνευ δισταγμοῦ τὸ ἐκτελεστικὸν τοῦτο παράγγελμα, οὐχὶ ἐν τῷ πεδίῳ τῶν ἀσκήσεων, ἀλλ' ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης, ἔνθα κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν ἰδίως τῶν πυρῶν ἡ προσοχὴ τοῦ στρατιώτου πανταχόθεν διασπᾶται, ἡ δὲ ψυχὴ του ἀνησυχᾷ. Ἡ ἐξάλειψις ἄρα τοῦ παραγγελεματος Τάγμα εἶναι λάθος μέγα, ὡς εἶναι λάθος μέγα, ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας προερχόμενον, ἡ μετὰθεσις τῶν παραγγελεμάτων Οὐλαμὸς, Λόχος, Τάγμα, πρὸ τῶν παραγγελεμάτων Πῦρ στοίχων, καὶ Πῦρ μονόζυγον, ἐν ᾧ καὶ ἐν τῷ ἑλληνικῷ καὶ τῷ γαλλικῷ κανονισμῷ ἔπονται· καὶ ἐκ μὲν τῆς μεταθέσεως τοῦ Οὐλαμὸς καὶ τοῦ Λόχος προκύπτει μόνον ἡ κατὰ διαφόρους τρόπους σύνταξις τῶν ὁμοίων παραγγελεμάτων, καθιστῶσα αὐτὰ ἔνεκα τῆς ποικιλίας ταύτης δυσμαθῆ καὶ δυσμνημόνευτα· ἀλλὰ τὸ παράγγελμα Τάγμα ἀναποφεύκτως πρέπει νὰ ἔπηται διὰ νὰ προηγηθῆται ἀμέσως πρὸ τοῦ ἐκτελεστικοῦ παραγγελεματος Ἄρμ. Ὁ δὲ λόγος εἶναι ὁ αὐτὸς δὲν εἶπον ἀνωτέρω περὶ τοῦ Πῦρ τάγματος· ὅτι ἠνωμένων πολλῶν ταγμάτων μετὰ τὴν ἐκφώνησιν τοῦ γενικοῦ παραγγελεματος, Πῦρ στοίχων, ἢ Πῦρ μονόζυγον, τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ στρατοῦ, οἱ διοικηταὶ τῶν ταγμάτων ἐπαναλαμβάνουν τοῦτο καὶ προσθέτουν τὰ ἐξῆς. 1) Τάγμα, 2) Ἄρμ. μετὰ δὲ τὸ δευτέρον γενικὸν παράγγελμα Ἀρχίσατε πῦρ, ὅπερ ὡσαύτως ἐπαναλαμβάνουσι, ἐκφωνοῦν τὰ διὰ τὸ μονόζυγον πῦρ ἐπόμενα παραγγέλματα. Εἶναι ἄρα ἀναγκαῖον νὰ μὲνῃ ὅπου εἶναι ἐν τῷ κανο-

νισμῶ, ἤτοι πρὸ τοῦ Ἄρμ. καὶ οὐχὶ πρὸ τοῦ Πῦρ στοίχων ἢ Πῦρ μονόζυγον· δι' ὃν δὲ λόγον εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἔπεται διὰ τὸν αὐτὸν εἶναι πάντῃ περιττὸν νὰ προηγήται· διότι, πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τῶν παραγγελλμάτων τούτων, ἢ προσοχῆ τῶν ἀνδρῶν ἀνακαλεῖται δι' ἄλλων προηγουμένων παραγγελλμάτων, ἢ διὰ τοῦ ἡγου τῶν ὀργάνων. Τὸ δὲ περιττὸν ἐν τοῖς παραγγέλλμασι, καὶ μάλιστα οἷα εἰσὶ τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῶν πυρῶν, εἶναι σφάλμα μέγα. Διὰ τί δὲ νομίσας ἀναγκαῖον νὰ προηγήται πρὸ τῶν παραγγελλμάτων τούτων, δὲν μετέθεσεν αὐτὸ ὡσαύτως πρὸ τοῦ παραγγέλλματος Πῦρ τάγματος, ἀλλὰ τὸ ἀφῆρσεν ὡς περιττὸν, γράψας 1) Πῦρ τάγμα! 2) καὶ 3) Ἐτοίμως — πλόν! κ.τ.λ. Τίνος ἕνεκα δὲ τὸ ἀφῆρσεν ἐν τῷ Σχολείῳ τοῦ στρατιώτου, γράψας 1) Πῦρ Οὐλαμέ! 2) Οὐλαμέ! 3) Ἐτοίμως — πλόν! κ.τ.λ.

Ὁ Κ. λοχαγὸς προσέθηκεν, ἵνα μὴ φαίνεται ἴσως τὸ παραγγελλμα ἀσύντακτον, κατὰ τοῦτο δὲ ἐπέστησεν ἰδίως τὴν προσοχὴν του, συντάσων τὰ παραγγέλλματα, τὸ Ἐτοίμως πρὸ τοῦ Πλόν, ὑπονοουμένου βεβαίως τοῦ Σχῆς, ὡς καὶ τὴν ἐπὶ πρόθεσιν πρὸ τοῦ Σκοπός· ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἀπαραιτήτως ἀναγκαῖα ἢ ἐκφωνήσεως τῶν ὀνομασιῶν Οὐλαμός, Λόχος, Τάγμα πρὸ τοῦ Ἄρμ. ἢ προσθήκη τοῦ Ἐτοίμως ἐν τῇ τοιαύτῃ περιστάσει, οἷα ἢ ἐκτέλεσις πυρῶν κατὰ ἵππικου προσβάλλοντος, παρατείνει τὰ παραγγέλλματα ταῦτα ἐπικινδύνως. Παραδόξως δὲ νομίζει ἀσίμαντον τὴν βραχύτητα ἐνθα εἶναι ἀναγκαιοτάτη, ἐνῶ κατὰ τὴν σύνταξιν τῶν παραγγελλμάτων τῆς ὀπλασικίας καὶ ἠρωτικῆς τὰς λέξεις, τῇ παραγγελτικῇ ἀδείᾳ, χάριν περιττῆς ἢ μᾶλλον ἐπιβλαβοῦς βραχύτητος· ὅπως δὲ εἰς τόσα ἄλλα παραγγέλλματα ὑπονοεῖ λέξεις, καὶ μάλιστα φράσεις ὀλοκλήρους πρὸς κατάρτισιν τῆς ἐννοίας, διατὶ δὲν ἐγκρίνει νὰ ὑπονοῆται καὶ εἰς τὸ Πλόν ἢ λέξις Ἐτοίμως; Θέλει ἴσως εἰπῆ ὅτι ἔκαμε τὰς προσθήκας ταύτας σαφηνείας χάριν, τὴν ὁποίαν νομίζει ἀναγκαιοτέραν τῆς βραχύτητος εἰς ταύτην τὴν περίστασιν, ὅτε ἢ ἀσάφεια δύναται νὰ ἔχη ὀλέθρια ἀποτελέσματα. Ἄλλ' ἀπαντῶ

ὅτι ἕκαστος καὶ μὴ ἔχων πείραν στρατιωτικὴν δύναται νὰ συμπεράνη, ὅτι ἐν ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῆς λέξεως Ἐτοίμως ἢ τῆς ἐπὶ προθέσεως προέκυπτεν ἀσάφεια, οἱ λαθόντες τὴν ἐπικινδύον ταύτην πείραν ἤθελον σκεφθῆ περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῆς ἐλλείψεως ταύτης, τούτου δὲ μὴ γενομένου, εἶναι ἀποχρώντως σαφῆ ἀμφοτέρω τὰ παραγγέλλματα, καὶ ὅτι βραχύτης ὑπάρχει μᾶλλον ἀνάγκη.

Μεταθέσας δὲ οὕτω τὰ παραγγέλλματα ταῦτα, προσθέσας καὶ ἀφαιρέσας λέξεις δὲν διόρθωσεν ὁ Κ. λοχαγὸς τὸν ἐλληνικὸν κανονισμόν, ἀλλ' αὐτὸν τὸν γαλλικόν, διότι εἶχεν ἐνώπιόν του τὸ γαλλικὸν κείμενον, καὶ ὅμως θέλει δῦσχυρισθῆ καὶ ἐνταῦθα δι' ὁμοίων ἢ παραπλησίων ἐπινοημάτων, ὡς καὶ ἀλλαχού, οὐδόλος λεπτῶν, ἤμιστα δὲ οἰκείων εἰς συζητήσεις δημοσίᾳ γινομένων, ὅτι, ἀλλοιούτων οὕτω τὰ παραγγέλλματα ταῦτα, δὲν διορθῶναι τὸν γαλλικὸν κανονισμόν, ἀλλὰ μεθερμηνεύει αὐτὸν κατὰ τὸν ἰδιωτισμὸν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης, οὐχὶ δὲ ὡς οἱ ἀπαίδευτοι συντάκται τοῦ ἐλληνικοῦ κανονισμοῦ αὐτολεξεί. Ἐκαστος ὅμως καὶ ἄνευ τῶν προηγουμένων παρατηρήσεών μου δύναται νὰ κρίνη ἐὰν τὰ γαλλικὰ παραγγέλλματα, οἷα 1) Feue de deux rangs, 2) Pelton, ἢ Bataillon κ. τ. λ. δὲν ἀλλοσσωσιν ἔννοιαν μὴ αὐτολεξεί μεθερμηνευόμενα, ἢ μᾶλλον μὴ τηρουμένης τῆς αὐτῆς τάξεως, ἀλλὰ μετατιθέμενα παραδόξως κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον 1) Λόχος ἢ Τάγμα, 2) Πῦρ στοίχων, ἀντὶ τῶν 1) Πῦρ στοίχων, 2) Λόχος ἢ Τάγμα. Προσέτι ἐὰν τὰ Ἄρμ. καὶ Σκοπός ἦναι ἀσάφῃ καὶ ἀσύντακτα ἄνευ τοῦ Ἐ τ ο ἰ μ ω ς καὶ τῆς ἐ π ἰ, ἔπεται νὰ ἦναι τοιαῦτα καὶ τὰ γαλλικὰ Arme καὶ Joue, διότι δὲν συγχωρεῖται εἰς τὸν γαλλιστὶ διαλεγόμενον, ἢ γράφοντα νὰ μὴ προσθήσῃ τὸ Appretez πρὸ τοῦ Arme καὶ τὸ En πρὸ τοῦ Joue, καὶ ὅμως ἀφῆρθησαν ἐνταῦθα διὰ τὴν βραχύτητα, μολονότι ἢ λέξις Joue εἶναι μονοσύλλαβος, ἢ δὲ προσθήκη τοῦ En ἤθελε τὴν κάμει δυσύλλαβον· ὁ δὲ λοχαγὸς τὸ δυσύλλαβον Σκοπός ἔκαμε τετρα-

σύλλαβον τῇ προσθήκῃ τῆς ἐπί, μὴ θελήσας νὰ ὑπονοῆται ἡ πρόθεσις αὕτη ἐνταῦθα, ὡς ἐν τῷ παραγγέλματι Δωδεκαχρόνῳ καὶ τετραχρόνῳ ἡ ἐν, ἔνθα οὔτε ἀναγκαῖα εἶναι ἡ τοιαύτη βραχύτης. Ἄλλ' ἴσως εἰπῆ ὁ Κ. Λοχαγὸς ὅτι κατὰ τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς ἐπιτρέπεται νὰ ὑπονοῆται ἡ ἐν οὐχὶ δὲ καὶ ἡ ἐπί. Ἄλλ' ἐὰν δὲν εὐρίσκηται παράδειγμα τοιοῦτον οὐδὲ παρὰ τῷ Ὀμήρῳ, αὕτη ἡ περίστασις δύναται νὰ δικαιολογήσῃ τὴν χρῆσιν τῆς παραγγελματικῆς ἀδείας, ἥτις ἀρμόζει αὐτῷ ὡς ἡ ποιητικὴ ἀδεια τῷ ἐξόχῳ ποιητῇ, ἡ δὲ ῥητορικὴ τῷ ἐξόχῳ ῥήτορι.

Συνέταξεν ἄρα τὰ παραγγέλματα ὁ Κ. Λοχαγὸς, μὴ τηρήσας οὔτε τὴν θέσιν ἣν ἔχουν ἐν τῷ γαλλικῷ κανονισμῷ, οὔτε τὴν βραχύτητα, ὅχι διότι οὕτως ἔπρεπε νὰ συνταχθῶσιν Ἑλληνιστί, διότι οὐδεμίαν ἔχει ἐνταῦθα χώραν ὁ ἰδιωτισμὸς τῆς γλώσσης, ὡς δὲν ἔχει οὔτε ἐν τῷ παραγγέλματι Κεφαλῆ δεξιὰ αὐτολεξεῖ μεθερμηνευθὲν ἐκ τοῦ tête à droite, τὴν ἀλλοίωσιν τοῦ ὁποίου εἰς Βλέψον ἐπὶ δεξιὰ κατέκρινον, κατὰ δὲ τῆς κατακρίσεως ταύτης πολλὰ ἐλάλησεν ὁ Κ. Λοχαγὸς ἐν τινι ἐφημερίδι, καὶ προσέτι εἶπε τὰδε « πρὸς τὸ εἰσαγωγεῖν τὰς διατάξεις, δέον ἵνα μεθερμηνεύσωμεν τὰ συγγράμματα τῶν ἔθνων ἐκείνων εἰς τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῶν φύσιν καὶ οὐχὶ κατὰ λέξιν, διότι ὡς πασίγνωστον, πᾶσα γλῶσσα ἔχει ἰδιωτισμοὺς καὶ φράσεις ». Ταῦτα εὐλόγως ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὁ Κ. Λοχαγὸς, καὶ τὰς πάνυ σκεπτικὰς καὶ λεπτὰς φράσεις του νὰ ἐπισωρεύσῃ, ἐὰν π. χ. τὸ γαλλικὸν παράγγελμα *Joue* ἤθελεν εὔρει ἐν τῷ κανονισμῷ μεθερμηνεύμενον *Παρεῖαν* καὶ οὐχὶ *Σκοπόν*. Ἄλλὰ τὸ tête à droite δὲν εἶναι ἰδιωτισμὸς τῆς γλώσσης, ἐπομένως μεταγλωττιζόμενον Κεφαλῆ δεξιὰ δὲν ἀλλάσσει ἔννοιαν, ἀλλὰ Βλέψον δεξιὰ γραφόμενον. Δὲν πρέπει ὅθεν ν' ἀμφιβάλῃ τις ὅτι συνέταξε τὰ παραγγέλματα ταῦτα, μὴ τηρήσας οὔτε τὴν θέσιν ἣν ἔχουσιν ἐν τῷ γαλλικῷ κανονισμῷ, οὔτε τὴν βραχύτητα, ὅχι διότι οὕτως ἐνόμιζεν ὅτι ἔπρεπε νὰ συνταχθῶσιν ἑλληνιστί, ἀλλὰ διότι ὑπέλαβεν αὐτὰ καὶ γαλλιστὶ κακῶς συντεταγμένα καὶ ἄνευ μεθό-

δου. Δὲν ὁμολογεῖ δὲ ταῦτα ἠναγκασμένος ὢν νὰ συνομολογήσῃ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται κατὰ τὴν φαντασίαν ἐκάστου ἡ ἀλλοίωσις τῶν παραγγελμάτων, ὡς μιᾶς ἀνθοδέσμης, ἀφοῦ μάλιστα μετὰ τοσαύτης πεποιοήσεως καὶ μετὰ τοσοῦτου θάρρους ἀπαντᾷ εἰς τὴν παρατήρησιν ταύτην ἐρωτῶν « τίνα τῶν συγγραφέων ἀνέγνωσα ἀπαγορεύοντα τὴν ἀλλοίωσιν. » Ἄλλ' ἡ ἀπάντησις εἶναι πρόχειρος, ὅτι οὐδεὶς ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ ὅτι ἤθελέ τις συλλάβει τὴν παράδοξον ταύτην ἰδέαν· οὐδὲ ὁ Κ. Λοχαγὸς ἤθελεν ὑποπέσει εἰς τὸ μέγα τοῦτο λάθος ὅχι μόνον ἀντείστατον τὰ τῶν ἀρχαίων παραγγέλματα, οἰωδῆτοτε τρόπῳ δυνθῆ, ἀντὶ τῶν ἐν χρήσει, ἀλλὰ καὶ μεταποιοῦν ταῦτα λίαν παραδόξως καὶ ἀκαταλλήλως, ἐὰν δὲν κατείχετο ὑπὸ τοῦ σφοδροῦ πόθου τοῦ ἐξελληνίσαι, ὡς λέγει, τὰ τοῦ κανονισμοῦ παραγγέλματα, διότι ἤθελε κατανοήσῃ ὁποῖα τὰ ἐκ τούτου ἄτοπα, καὶ προσέτι ὅτι καλῶς κείνται ταῦτα. Ὁ Κ. Λοχαγὸς ἤθελε βεβαίως κατακρίνει τοὺς συντάκτας τῶν ἐν χρήσει παραγγελμάτων, ἐὰν αὐτολεξεῖ μεθερμηνεύοντες τὸ γαλλικὸν παράγγελμα *Feu de deux raugs*· ἤθελον γράψαι Πῦρ δίζυγον καὶ οὐχὶ Πῦρ στοίχων, διότι οὕτως ἐκφράζεται σαφέστερον τὸ παράγγελμα, καὶ προσέτι δὲν συμπίπτει μὲ τὸ ἕτερον παράγγελμα Πῦρ μονόζυγον, ὡς εὐκόλως δύναται νὰ παρατηρήσῃ ἕκαστος εἰς τὰ ἀντιστοιχοῦντα γαλλικὰ παραγγέλματα, ὅχι βεβαίως κατὰ τὸν αὐτὸν βαθμὸν, καὶ ὅμως δὲν μετεβλήθησαν ἀλλὰ μένουσι οἷα ἦσαν. Ἴνα πεισθῇ δὲ τις ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀλλοιωῦνται τὰ παραγγέλματα ταῦτα, ὑπάρχουν λόγοι ἱκανοὶ καὶ πλείονες παρ' ὅσους εἶχεν ὁ πρῶτος νομοθέτης τῶν Ἀθηναίων ἵνα μὴ ὀρίσῃ ποινὴν κατὰ τῆς πατροκτονίας, διότι ἡ πράξις αὕτη εἶναι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀποκύησις μιᾶς καὶ μόνης ψυχῆς ἢ κεφαλῆς νοσοῦσης, ἡ δὲ παραδοχὴ τῆς ἀλλοιώσεως τῶν παραγγελμάτων δὲν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς φαντασίας ἐνὸς καὶ μόνου ἀτόμου, ἐπομένως εἶναι καὶ μᾶλλον ἀπίθανος.

Αἱ μεταθέσεις αὗται καὶ παραλήψεις καὶ αἱ κατὰ διάφορον

τρόπον συντάξεις τῶν ὁμοίων παραγγελμάτων, τὰς ὁποίας ὁ Κ. Λοχαγὸς ἔκαμε μὴ ἀκολουθῶν τὸ γαλλικὸν κείμενον, ὅπερ εἶχεν ὑπ' ὄψιν του, ἀλλὰ κατ' ἀρέσκειαν, καὶ τὴν ἔννοιαν ἐὰν δὲν ἤθελον μεταβάλλει τοσοῦτον, ὥστε νὰ καταστήσωσιν αὐτὰ πάντῃ ἄχρηστα, ἔχουν τὸ μέγα ἐλάττωμα τῆς ἀμεθοδίας προκυπτούσης ἐκ τῆς ποικίλης συντάξεως τῶν ὁμοίων παραγγελμάτων ἐν τοῖς ἀνομίαις τμημασιν, ἧτις καθιστᾷ αὐτὰ δυσνόητα καὶ δυσμνημόνευτα· καὶ εἰς μὲν τὸν συντάκτην αὐτῶν δὲν φαίνονται βεβαίως τοιαῦτα, ἀλλ' ὀφείλει νὰ μὴ ἔχη τοσαύτην μετριοφροσύνην ὥστε νὰ μετρᾷ τοὺς ἄλλους μὲ τὸν πῆχυν τῆς εὐφυΐας του, νὰ πιστεύῃ δὲ ὅτι ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, ὡς ὁ γράφων ταῦτα, δυσμαθεῖς, μάλιστα δὲ ὅταν πρόκηται, ὅχι ὡς οἱ Γερμανοὶ ἐθελονταὶ νὰ μάθωσι μόνον, ἀλλὰ καὶ ν' ἀπομάθωσι τὰ εὐμέθοδα καὶ εὐλήπτα, ἀντὶ τῶν δυσλήπτων καὶ δυσμνημονεύτων ὡς ἀμεθόδων· ἀλλὰ καὶ τοιαῦτα ἐὰν δὲν ἦσαν τὰ ἀντεισαγόμενα εἶναι ἄχρηστα ὡς ἐλλιπῆ· διότι ὅπως μετὰ τὰ παραγγέλματα — Πῦρ Οὐλαμοῦ, Πῦρ Λόχου καὶ Πῦρ ἡμιτάγματος εἶναι ἀναγκασία νὰ ἔπωνται οὐχὶ δὲ νὰ προηγῶνται πρὸ αὐτῶν τὰ παραγγέλματα Οὐλαμὸς, Λόχος καὶ Ἡμιτάγμα, διότι ἡ προσοχὴ τῶν τμημάτων, ὡς προεῖπον, προσηλοῦται δι' ἄλλων προηγουμένων παραγγελμάτων, ὡσαύτως εἶναι ἀναγκασίωτα νὰ ἔπωνται καὶ εἰς τὰ παραγγέλματα Πῦρ στοιχῶν καὶ Πῦρ μονόζυγον· ἔθεσεν ὅθεν ὁ Κ. Λοχαγὸς τὸ παράγγελμα ἐκεῖ ὅπου εἶναι περιττὸν, ἀφαιρέσας αὐτὸ ἐκ τοῦ τόπου ἐνθα εἶναι ἀναγκασίωτατον.

(Ἀκολουθεῖ).

*Τίνα τάξιν κατέχουσιν ἐν τῷ στρατῷ οἱ ἱατροὶ
παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσι.*

Σήμερον, ὅτε ἀσαφεῖς θεωροῦνται οἱ ὅρισμοι τοῦ Β. Διατάγματος τῆς 18 Ἰουλίου 1837, τοῦ δίδοντος εἰς τοὺς στρατιωτικούς ἱατροὺς τὸν αὐτὸν ἐκεῖνον βαθμὸν, ὃν ἔχουσι καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς γραμμῆς, εἰς μὲν τὸν Ἀρχίατρον τῶν Ἐπιτελῶν τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου, εἰς τοὺς ἱατροὺς τῶν ἐπιτελῶν τὸν βαθμὸν τοῦ ταγματάρχου, εἰς τοὺς ἱατροὺς συντάγματος τὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ κ. τ. λ., ἀμφισβητοῦνται δὲ τὰ προνόμια, ὅσα ἀναγκασίως συνεπάγεται ἡ κτῆσις βαθμοῦ, καὶ πρόκειται ἴσως ἢ νὰ σαφηνισθῇ τὸ Διάταγμα, ἂν ἀσαφὲς ἦναι, ἢ διὰ νέου Διατάγματος νὰ ὀρισθῇ ἡ θέσις, ἣν ἔχουσιν ἐν τῷ στρατῷ οἱ ὑγειονομικοὶ ἀξιωματικοὶ, δὲν νομιζόμεν ἀκαιρὸν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ὡς συντομώτατα ἐκ τοῦ παρὰ τοῖς διαφόροις ἔθνεσιν ὄργανισμοῦ τοῦ σώματος τῶν ὑγειονομικῶν ἀξιωματικῶν τὸ ἀφορῶν τὴν ὑπόθεσιν ταύτην μέρος, πρὸς φωτισμὸν τῶν τυχόν μὴ ἐχόντων προχείρους τοὺς ὄργανισμοὺς τούτους συναδέλφων ἡμῶν.

Ἀρξόμεθα δὲ ἀπὸ τῆς Γαλλίας, διότι τὰ μάλιστα ἐν ἰδιαιτέρας συζητήσεσιν ἠμυρισθητήθη, ὅτι ἐκεῖ οἱ ἱατροὶ κέκτῃνται βαθμὸν στρατιωτικόν. Τῆς Γαλλίας δημοκρατουμένης, ὁ νῦν Αὐτοκράτωρ, τότε δὲ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας, ἐξέδωτο τὸ ἀπὸ 25 Μαρτίου 1852 ὄργανικὸν διάταγμα τοῦ ὑγειονομικοῦ σώματος τοῦ στρατοῦ, οὗ περὶ τὸ τρίτον ἄρθρον ἔχει οὕτως· « Ἡ ἱεραρχία τῶν στρατιωτικῶν ἱατρῶν περιλαμβάνει τοὺς ἐξῆς βαθμοὺς· ἱατρός ἐπιθεωρητῆς, ἀρχίατρος 1 καὶ 2 τάξεως, ἱατρός συντάγματος κ.τ.λ. . . Ἡ ἱεραρχία αὕτη ἀποτελεῖ τάξιν διακεκριμένην καὶ οὐδεμίαν συνεπάγει ἐξομοίωσιν πρὸς τοὺς βαθμοὺς τῆς κυρίως λεγομένης στρατιωτικῆς ἱεραρχίας. Τοῦ ἁρθροῦ τούτου οἱ ὅρισμοι εἰσὶ σαφέστατοι. Τὰ πράγματα εἶχον οὕτως, ὅτε ἐπρόκειτο νὰ δημοσιευθῇ ὁ Στρατιωτικὸς

Ποινικός Νόμος τοῦ 1857· ἐπειδὴ δὲ ἐν αὐτῷ ὑπῆρχεν ἄρθρον τι, τὸ 13, ἔχον οὕτως «Ἐπὶ δίκῃς κατ' ἐπιμελητοῦ, ἰατροῦ, φαρμακοποιοῦ, οἰκονομικοῦ ἀξιωματικοῦ, κτηνιάτρου ἢ παντὸς ἄλλου ἐξομοιουμένου μὲ στρατιωτικούς, τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται συμφώνως πρὸς τὸ ἄρθρον 10 κατὰ τὸν βαθμὸν, πρὸς δὲ ἀντιστοιχεῖ ἡ τάξις τοῦ κατηγορουμένου.» Καὶ ἐπειδὴ κατὰ τὸ ἀνωτέρω διάταγμα τῆς 23 Μαρτίου 1852 ἀντιστοιχησὶς τάξεων οὐδεμία ὑπῆρχεν, ἐκρίθη ἀπαραίτητος ἡ πρὸ τοῦ νόμου ἐκδοσις διατάγματος, κανονίζοντος τὴν ἀντιστοιχίαν ταύτην. Τὸ διάταγμα τοῦτο φέρει ἡμερομηνίαν 18 Ἰουλίου 1857 καὶ ἔχει οὕτως.

«Ἄρθρ. 1. Ὅσακις πρόκειται νὰ δικασθῇ ὑπὸ τῶν στρατοδικεῖων ἐπιμελητῆς, ἰατροῦ, φαρμακοποιός τὸ στρατοδικεῖον συγκροτεῖται συμφώνως πρὸς τὸν συννημμένον τῷ παρόντι διατάγματι πίνακα.»

«Ἄρθρ. 2. Ἡ ἀντιστοιχία τῶν βαθμῶν καὶ τάξεων, ἡ παρεπομένη ἐκ τοῦ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ μνημονευομένου πίνακος, εἶναι ὅλως εἰδικὴ διὰ τὴν ἐνώπιον τῶν στρατοδικεῖων δικαστικὴν ἐνέργειαν, καὶ κατ' οὐδὲν τροποποιεῖ ὑπὸ τὰς ἄλλας ἐπόψεις τὰς καταστάσεις τῶν διαφόρων τούτων ἐξομοιουμένων, οἵτι εἰσὶν αὐταὶ σχετικῶς κανονισμένοι διὰ τῶν ἐν ἰσχύϊ διαταγμάτων, ἀποφάσεων καὶ κανονισμῶν.» Ὡστε καὶ τοῦτο ἐπιβεβαιῶσι, ὅτι οἱ ἰατροὶ βαθμὸν ἀξιωματικοῦ δὲν εἶχον, διὰ τοῦτο καὶ στολὴν ὅλως διάφορον τῆς τῶν ἀξιωματικῶν ἔφερον.

Ἀλλὰ τὴν τοιαύτην ἐν τῷ στρατῷ θέσιν δυσαρέστως λίαν ἀνείχοντο οἱ Γάλλοι ἰατροὶ, καὶ ἰδοῦ τίνι τρόπῳ περὶ ταύτης ἐξεφράζοντο. «Ἡ ἐν τοῖς συντάγμασι διαθίωσις εἶναι ἐπαχθεστάτη διὰ πάντα ἀνεξαρτήτου χαρακτῆρος ἰατρόν, σεβόμενον ἑαυτὸν καὶ συναίσθανόμενον τὴν ἰδίαν ἀξίαν, διότι ἐκτίθησιν αὐτὸν εἰς ἀναριθμήτους ταπεινώσεις, εἰς ἀπαύστους τῆς φιλαυτίας αὐτοῦ προσβολάς. Εἰς τὸ σύνταγμα, ὅπου πᾶν ἄτομον, οἰκῶν ποτε καὶ ἂν ᾖ ἡ σημασία αὐτοῦ, ἔχει θέσιν ὠρισμένην καὶ

πάντοτε ἀνάλογον πρὸς τὴν ἀξίαν καὶ τὴν βαρύτητα αὐτοῦ, ἐνθα ἐκάστῳ ἀπονέμεται σεβασμός, ἀνάλογος τῶν ἐκδουλεύσεων καὶ τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἀξίας, μόνος ὁ ἰατρός δὲν ἔχει θέσιν ὠρισμένην· καὶ ἂν που ὁ κανονισμὸς ὠρίσει θέσιν, ἡ θέσις αὕτη, πρέπει νὰ τὸ εἴπωμεν, εἶναι θέσις ταπεινοῦσα ἡμᾶς· διότι τί ἄλλο ἢ ταπεινώσις εἶναι δι' ἓνα ἰατρόν συντάγματος, ἀριθμοῦντα μακρὰ ἔτη ὑπηρεσίας, παρασχόντα πολυάριθμα δεῖγματα παιδείας καὶ ἀφοσιώσεως καὶ ἐκ τούτου δικαιούμενον εἰς σεβασμὸν, νὰ παρουσιάσῃται εἰς τὸν στρατηγὸν μετὰ τὸν λοχαγόν, μετὰ τοὺς ἀνθυπολοχαγούς, μετ' αὐτοὺς τοὺς σημασιόφορους; Καὶ ὅμως εἴμεθα στρατιωτικοί· οἱ κάματοι καὶ οἱ κίνδυνοι τοῦ πολέμου εἶναι κοινοὶ ἡμῖν καὶ τοῖς ἄλλοις ἀξιωματικοῖς. Τίς δ' ἐν τῷ στρατῷ δαπανᾷ τὸν πλεῖστον χρόνον ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν; τίς εἶναι συνεχέστερον ἐν μέσῳ αὐτῶν; Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀφίχθῃ εἰς τὸ σῶμα ὁ νεοσύλληκτος, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀφίεται, ἐν τοῖς Νοσοκομείοις, ἐν τοῖς πεδίοις τῆς μάχης, ἐν τοῖς θεραπευτηρίοις, κατὰ πᾶν αὐτοῦ βῆμα ἐν τῷ στρατιωτικῷ σταδίῳ τίνα μᾶλλον ἀπαντᾷ; τὸν ἰατρόν. Μὴ λησμονῶμεν δὲ, ὅτι ὁ ἐν τῷ σώματι ἰατρός ἔχει ἐν τῇ ὑπηρεσίᾳ πλείονα σχέσιν πρὸς τὸν ὑγιᾶ στρατιώτην ἢ πρὸς τὸν νοσοῦντα· ὁ πάσχων, ἔχων ἀνάγκην συνδρομῆς, περιποιεῖται τὸν ἰατρόν· ἀλλ' εἰς πᾶν σῶμα, ὡς γνωστὸν, ὑπάρχει ἡ τάξις τῶν ἀβελτέρων στρατιωτῶν· ὁ ὀκνηρὸς στρατιώτης, θέλων νὰ ὑπεκφυγῇ τὴν ὑπηρεσίαν· οὐδὲν ἄλλο μέσον ἔχει ἢ νὰ προσποιηθῇ τὸν ἀσθενῆ· ἂν ἐν τῇ ἐπισκέψει ὁ ἰατρός διαψεύσῃ τοὺς μετὰ κινικῆς πολλάκι; ἀναιδεῖας ὑποστηριζομένους ἰσχυρισμούς τοῦ στρατιώτου, οὗτος, προβλέπων τὴν ὑπὸ τοῦ λοχαγοῦ τιμωρίαν, καθίσταται αὐθάδης πρὸς τὸν ἰατρόν· ἂν δ' οὗτος ἐξαιτηθῇ τὴν τιμωρίαν ἐκείνου, ἡ ἐπιβαλλομένη ποινὴ εἶναι τοσοῦτον ἐλαφρά, ὥστε καταντᾷ διὰ τὸν ἐξαιτούμενον ταύτην ταπεινώσις μᾶλλον ἢ ἰκανοποίησις. Παρὰ τῷ στρατιώτῃ σημασίαν ἔχει μόνη ἡ ἐπωμίς, μόνος ὁ χαιρετισμὸς, δὲν ὀφείλει ν' ἀπονεμίη· ὅτι

λοιπὸν ζητοῦμεν, εἶναι ἐξωτερικὰ διακριτικὰ σημεῖα, συνεπαγόμενα τὸν σεβασμὸν, εἰς ὃν δικαιούμεθα· ὁ στρατιώτης ἀδιαφορεῖ ἂν ὁ ἰατρός συντάγματος ἔχη μισθὸν καὶ σύνταξιν ταγματάρχου· ἀνώτερον ἀξιοματικὸν θέλει θεωρήσει αὐτὸν, ὅταν τῷ παρουσιάσῃ ὄπλον.

Τοιαῦτα καὶ τούτοις παραπλήσια ἦσαν τὰ πανταχόθεν ἀπευθυνόμενα εἰς τὴν Γαλλικὴν Κυβέρνησιν ὑπὸ τῶν ἰατρῶν παράπονα, ἅτινα ἐπήνεγκον τέλος τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα· διότι ἡ Κυβέρνησις, πεισθεῖσα περὶ τοῦ δικαίου τῶν παραπόνων τούτων, ἐξέδοτο τὸ ἀπὸ 17 Ἰουνίου 1860 Α. διάταγμα, δι' οὗ, ἐξομοιῶσα τοὺς βαθμοὺς τῶν ἰατρῶν πρὸς τοὺς τῶν λοιπῶν ἀξιοματικῶν, κατήργησεν, ὅσον ἀφορᾷ αὐτούς, καὶ τὸ διάταγμα τῆς 18 Ἰουλίου 1857, τὸ κανονίζον τὴν ἐιδικὴν σύνθεσιν τῶν στρατοδικείων. Ἄλλ' ἰδοὺ αὐτολεξεῖ τὸ διάταγμα.

« Ἄρθρ. 1. Οἱ βαθμοὶ τῶν δύο τμημάτων τοῦ ὑγειονομικοῦ σώματος τοῦ στρατοῦ ἐξομοιοῦνται πρὸς τοὺς βαθμοὺς τῆς στρατιωτικῆς ἱεραρχίας ὡς ἐξῆς.

Ἐπιθεωρητῆς = Ὑποστράτηγος

Ἀρχίατρος 1ης τάξεως = Συνταγματάρχης

» 2ας » = Ἀντισυνταγματάρχης κ.τ.λ. . . .

Ἡ ἀφομοίωσις αὕτη κατ' οὐδὲν μεταβάλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, οἷα ὤρισθη διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 23 Μαρτίου 1852.

« Ἄρθρ. 2. Οἱ ὀρίσμοι τοῦ διατάγματος τῆς 18 Ἰουλίου 1857, ὀρίζοντος τὴν σύνθεσιν τῶν στρατοδικείων, καταργοῦνται, ὅσον ἀφορᾷ τοὺς ὑγειονομικοὺς ἀξιοματικούς· ἡ δὲ σύνθεσις τῶν στρατοδικείων, προκειμένης δίκης κατὰ τῶν ἀξιοματικῶν τούτων, θέλει γίνεσθαι κατὰ τὴν τάξιν τῆς ἐξομοιώσεως, συμφώνως πρὸς τοὺς ὀρισμοὺς τοῦ ἐπομένου τῷ ἄρθρ. 10 τοῦ Στρ. Ποιν. Νόμου πίνκκος. »

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν Γαλλίᾳ.

Ἐν Πρώσίᾳ οἱ ἰατροὶ ἀποτελοῦσιν ἴδιον σῶμα, ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Γενικοῦ Ἀρχιάτρου . . . Ἡ στολὴ τῶν ἰατρῶν εἶναι ἀπαράλλακτος ὡς ἡ τῶν λοιπῶν τοῦ στρατοῦ ἀξιοματικῶν, ὧν κέκτηνται οὗτοι τὸν ἀντίστοιχον βαθμὸν.

Ἐν Αὐστρίᾳ οἱ ὑγειονομικοὶ ἀξιοματικοὶ ἀπολαλοῦσι τῶν αὐτῶν τιμῶν, ὧν καὶ οἱ ἄλλοι ἀξιοματικοὶ, οἱ ἔχοντες τὸν αὐτὸν ἀντίστοιχον βαθμὸν, φέρουν τὴν αὐτὴν στολήν καὶ ἀπολαλοῦσι τῆς αὐτῆς συντάξεως ἀποστρατείας (1).

Τοσαύτη δ' εἶναι ἡ ταυτότης εἰς τὰ διάφορα Κράτη, ὥστε περιττὸν κρίνομεν νὰ παραθέσωμεν ἄλλα παραδείγματα δευτερευόντων στρατῶν. Ἄλλ' ἔλθωμεν ἐπὶ τὴν Ἀγγλίαν, τὴν δύναμιν ταύτην, ἥτις οὐδένα τῶν ἐαυτῆς θεσμῶν μεταβάλλει, ὃν μὴ πρότερον ὑπὸ μακρᾶς καὶ βεβαίας πείρας διδαχθῆ τὸ πλημμελὲς αὐτοῦ. Ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις, ὑπὸ πείρας, δι' ἀκαταλογίστων ζημιῶν ἀποκτηθείσης ἐν τῷ Κριμαϊκῷ πολέμῳ, βεβαιωθείσα περὶ τῆς ἀτελείας τῶν στρατιωτικῶν αὐτῆς ὀργανισμῶν, συνέστησεν ἐιδικὴν ἐπιτροπὴν, ἵνα, σκεφθεῖσα ὠρίμως, προτείνῃ τὰς ἀναγκαίας βελτιώσεις. Τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης ἔργον εἶναι ὁ διὰ τοῦ Διατάγματος τῆς 1 Ὀβρίου 1858 κηθερωθεὶς ὀργανισμὸς τοῦ σώματος τῶν στρατιωτικῶν ἰατρῶν. Τὸν τελειότατον τούτον ὀργανισμὸν θέλομεν προσεχῶς δημοσιεύσει ὑλόκληρον ἐν τῷ Ἀπομάχῳ· σήμερον δὲ παραθέτομεν ἐνταῦθα τ' ἀφορῶντα τὸ προκειμένον ζήτημα ἄρθρα.

« Ἄρθρ. 16. Οἱ σχετικοὶ βαθμοὶ τῶν ἰατρῶν τοῦ Ἡμετέρου στρατοῦ ἔσονται οἱ ἐξῆς· ὁ χειρουργικὸς βοηθὸς Συντάγματος ἢ τῶν Ἐπιτελῶν Νοσοκομείου ἔσεται ὑπολοχαγὸς ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ διορισμοῦ αὐτοῦ· μετὰ ἐξ δὲ ἐτῶν ὑπηρεσίαν μετὰ πλήρων ἀποδοχῶν θέλει ἔχει τὸν σχετικὸν βαθμὸν τοῦ λοχαγοῦ. Ὁ χειρουργὸς Συντάγματος ἢ τῶν Ἐπιτελῶν θέλει ἔχει τὸν βαθμὸν τοῦ ἀντισυνταγματάρχου, ἀλλὰ θέλει θεωρεῖσθαι

(1) Revue des armées de terre et de mer.

ὡς ὁ νεώτερος τῶν φερόντων τὸν βαθμὸν τοῦτον, διοικούντων δὲ σῶμα ἀξιωματικῶν. Ὁ Ἐπιθεωρητής. . . . Ὁ Γενικὸς Ἐπιθεωρητής τῶν Νοσοκομείων θέλει ἔχει βαθμὸν Ἵποστρατήγου ἀπὸ τῆς ἡμέρας τοῦ προβιβάσμου αὐτοῦ· μετὰ δὲ τριῶν ἐτῶν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ, ἢ ὅταν διορισθῆ εἰς μοῖραν στρατευομένην, θέλει ἔχει τάξιν ἀντιστρατήγου.»

«Ἄρθρ. 17. Οἱ σχετικοὶ οὗτοι βαθμοὶ συνεπάγονται ἅπαντα τὰ πρωτεῖα (préséances) καὶ ἅπαντα τὰ πλεονεκτήματα, ὅσα κέκτηνται, οἱ ἀντίστοιχοι βαθμοὶ τῶν μαχίμων ἀξιωματικῶν (πλὴν τῆς προεδρείας τῶν στρατοδικείων· διότι ἡ ἡμετέρα βούλησις καὶ ἔρσεις εἶναι, ὅπως ἐν τοῖς στρατοδικείοις προεδρεύη πάντοτε ὁ ἀρχαιότερος μαχίμος ἀξιωματικὸς) καὶ θέλουν χρησιμεύει ὡς βᾶσις διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν στρατιωτικῶν καταλυμάτων, διὰ τὸν προσδιορισμὸν τῆς ἀποζημιώσεως ἐνοικίου, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ὑπηρετῶν, τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἵππονομῶν, τῶν μερίδων καυσοξύλων κτλ.»

«Ἄρθρον 23. Οἱ ὑγειονομικοὶ ἀξιωματικοὶ θέλουσιν ἀπολαβεῖν δικαιωματικῶς τῶν αὐτῶν τιμῶν, ὧν οἱ ἄλλοι σχετικῶς ἰσόβαθμοι ἀξιωματικοὶ τοῦ ἡμετέρου στρατοῦ.»

Τῶν ἄρθρων τούτων αἱ διατάξεις εἶναι, φρονοῦμεν, σαφεῖς καὶ οὐδενὸς χρήζουσι σχολίου. Ἄλλ' ἵνα τὸ μέγα Ἀγγλικὸν ἔθνος ἀποφασίσῃ νὰ θεωρήσῃ τοὺς στρατ. ἰατροὺς ὡς αὐτόχρημα μαχίμους ἀξιωματικοὺς καὶ παράσχῃ αὐτοῖς ἅπαντα τὰ ἐκείνων προνόμια, ἔλαβε βεβαίως ὑπ' ὄψιν τοὺς μεγίστους κινδύνους, εἰς οὓς εἶναι ἐκτεθειμένος ὁ στρατιωτικὸς ἰατρός, τὸν μέγαν βαθμὸν αὐταπαρνήσεως καὶ γενναιοψυχίας, ὃν πρέπει νὰ ἔχῃ οὗτος καὶ κατενόησεν, ὅτι ἵνα ὑπάρχωσιν ἐν τῷ στρατῷ τοιοῦτοι ἄνδρες, ἀνάγκη πᾶσα ἦτο νὰ περιβληθῶσι μὲ τιμὰς ἀνταξίας τῶν ἀρετῶν αὐτῶν. Ἐκπληκτικὴ τῇ ἀληθείᾳ εἶναι ἡ πληθὺς τῶν στρατῶν ἰατρῶν, ὅσοι καταλύουσι τὸν βίον εἰς τὰς ἐκστρατείας· ἀπίστουτον σχεδὸν κατανατᾶ, ὅτι κατὰ τὸν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἐπί ἔσου ἀριθμοῦ, ἢ ἀναλογία τῶν φονευθέντων καὶ θανόντων εἶναι

7 ἰατρῶν πρὸς 1 ἀξιωματικόν!! Ἄλλ' ἂν τις σκεφθῆ ὠριμώτερον, θέλει κατίδει, ὅτι ὁ στρατ. ἰατρός εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν εἰς κινδύνους ἐκτεθειμένος, εἶναι ὁ κατ' ἀνάγκην ἀντιτασσόμενος πρὸς ἀπάσας τὰς συμφορὰς, ὅσαι προσβάλλουσι τὸν στρατόν. Τὴν ἡμέραν τῆς μάχης ὀλιγωρεῖ τὸν θάνατον ὡς πᾶς ἄλλος· παρίσταται δὲ εἰς τὸ πολυθόρυβον τῆς μάχης δράμα, οὔτε ὑπὸ τοῦ παραγέλυματος καὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ ἀρχηγοῦ παροτρυνόμενος ὡς ὁ μάχιμος, οὔτε ὑπὸ τῆς ὀρμῆς τῆς πάλης καὶ τῆς ἐκ τῆς πυρίτιδος μέθης παραφερόμενος, ἀλλ' ἀτάραχος, ἐν τῇ σκοτιζομένη ὑπὸ τοῦ καπνοῦ ἐκείνη ἀτμοσφαίρᾳ, ὅπου, συρίττουσαι, κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν διασταυροῦσιν ἀλλήλας αἱ σφαῖραι, ὅπου τυφλὴ βολὴ οὐδόλως διακρίνει ἀπὸ τοῦ πολεμίου τὸν μύστην τοῦ Ἀσκληπιοῦ, ὁ ἰατρός, σώζων ἄλλους, ἀπόλλυται πολλάκις αὐτός. Καὶ ἂν μὴ φονευθῆ, κατὰ τὴν σοβαρὰν ἐκείνην στιγμὴν, καθ' ἣν πάντες συνταράσσονται, εἰς μόνον τὸν ἰατρὸν οὐδ' αὐτὴ ἡ συγκίνησις συγχωρεῖται· ἡ χεὶρ του πρέπει νὰ ἦναι ἀτρεμῆς, ἡ κρίσις ταχεῖα καὶ ἀσφαλῆς ὡς ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ αὐτοῦ. Αἱ οἰμωγαὶ τῶν τραυματιῶν, τῶν ὀπίδων αἱ ἐκρήξεις οὐδόλως ταράττουσιν αὐτόν· πανταχόθεν ἀπελπιστικαὶ θνησαλέων φωναὶ ἐπικαλοῦνται τὴν ἀρωγὴν του, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς προθυμίας καὶ ἀφοσιώσεως πετᾶ ἀπὸ τοῦ πτωχοῦ στρατιώτου πρὸς τὸν ἰσχυρὸν στρατηγόν, ἀπὸ τοῦ τραυματίου ὁμοεθνοῦς πρὸς τὸν ἡμιθανῆ πολέμιον. Βλέπει πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ συστρατιώτας ἀναπήρους, φίλους ψυχόρραγούντας, καὶ ὅμως ὀφείλει νὰ καταπνίξῃ εἰς τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὰ βάρη πᾶσαν συγκίνησιν, διότι κατὰ τὴν θλιβερὰν ἐκείνην στιγμὴν καθ' ἣν μόνος ὁ ἰατρός δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ θάρρος εἰς τοὺς ἀπληπισμένους, ὁ ὀφθαλμὸς αὐτοῦ πρέπει νὰ ἦναι ἄδακρυς. Μετὰ τὸ πέρας τῆς μάχης ὁ κίνδυνος ἐξακολουθεῖ καὶ ἔτι μείζων καθίσταται διὰ τὸν ἰατρὸν. Τὰ νοσοκομεία πληροῦνται τραυματιῶν, μιάσματα ἐκεῖ ἀναπτύσσονται, τάχιον ἢ βράδιον ποικίλαι ἐνσκήπτουσι ἐπιδημιαὶ· οἰδηνεκεῖς κάματοι, αἱ παντοειδῆς στερήσεις,

ἡ ἐπιφρόνητων καθ' ἑκάστην ἀνανεουμένων θλιβερῶν ἐντυπώσεων παραλύουσι τὰ ἐλατήρια τῆς ζωῆς· ὁ ἰατρός νοσεῖ... τότε δὲ γοργός κατ' αὐτοῦ ἐπιπίπτει ὁ θάνατος καὶ ἐκδικεῖται τὸν αὐθάδη θνητὸν, ὅστις δι' ὅλου τοῦ βίου ἀντιτασσόμενος πρὸς αὐτὸν, ἀπέσπασε πολλὰκις ἀπὸ τῶν γαμφῶν αὐτοῦ ὀνύχων ἐκλεκτὴν λείαν. Καὶ ἀντὶ πάντων τούτων τί ἀπολαμβάνει ὁ ἰατρός; Ἄν εὐγνώμων ἢ Γαλλία ἤγειρεν εἰς τὸν Λαρεῦον ἀνδριάντα, ἐν ᾧ παρίσταται οὗτος διὰ τοῦ ποδὸς σταματῶν σφαῖραν, σύμβολον τοῦ θανάτου· ἂν ὁ Ναπολέων, μετὰ τὴν ἐν Eylau μάχην, ἀποσπᾶσας ἀπὸ τοῦ ἰδίου στήθους τὸν σταυρὸν τῆς τιμῆς ἐξήρτησε τοῦτον εἰς τὸ στήθος τοῦ Βέσουρι, πόσοι ἄλλοι, ἀνήκοντες εἰς τὸ μακρὸν μαρτυρολόγιον τῶν στρ. ἰατρῶν δὲν περιεπρόνησαν ἐπίσης τὸν θάνατον, καὶ ὅμως δὲν ἔσχον τὴν τύχην τοῦ Βέσουρι! πόσοι δὲν ἐσταμάτησαν διὰ τοῦ ποδὸς τὴν σφαῖραν, καὶ ὅμως οὐδέποτε θέλει ἐγερθῆ δι' αὐτοὺς μνημεῖον! πόσοι τέλος δὲν ἐχάθησαν, χωρὶς οὐδὲ μνήμης κἂν εὐγνώμονος ν' ἀξιῶσθαι αὐτοὺς ἢ κοινωνία, εἰς ἣν ἀφειδῶς προσήνεγκον τοὺς θησαυροὺς τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς φιλανθρωπίας αὐτῶν!! Μετὰ ταῦτα πάντα δύναται τις σπουδαίως νὰ ἰσχυρισθῆ, ὅτι μικρὸν ἀντάλλαγμα παρέχουσιν οἱ στρ. ἰατροὶ εἰς τὴν πολιτείαν ἀντὶ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ βαθμοῦ, μὲ τὸν ὁποῖον αὐτὴ τοὺς περιβάλλει.

Π. Ι. ΣΟΥΤΣΟΣ.

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ.

Τῆ 25 Δεκεμβρίου ὁ ἀρτίως προβιβασθεὶς ὑπολοχαγὸς τοῦ πυροβολικοῦ τάγματος Νικόλαος Κλίμακας ἀπεβίωσε μετὰ πολυῶδον ἀσθένειαν εἰς τὸ ἄνθος τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ στρατιωτικοῦ σταδίου του· τῆ δὲ ἐπιούσῃ ἐτάφη μετ' ὅλων τῶν στρατιωτικῶν τιμῶν. Πολλοὶ ἐπιτάφιοι λόγοι ἐξεφωνήθησαν περὶ τούτου· ἅπαντες δὲ ἐθρήνησαν τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἰδίως οἱ συνάδελφοι καὶ οἱ συμμαθηταὶ του.

